

SAKSBEHANDLER
Eline Ova Sveen

VÅR REF.
21/05946-5

DERES REF.
20/07286-36

VÅR DATO
04.01.2022

DERES DATO

postmottak@ra.no
www.riksantikvaren.no

Se mottakerliste

Avgjørelse av klage på vedtak om midlertidig dispensasjon - kiosk på den fredete Byvollen - Karljohansvern – Horten

Innledning

Riksantikvaren viser til Vestfold Musikkforums klage ved advokat Helge Hjetland 27. september 2021. Klagen gjelder Vestfold og Telemarks fylkeskommunes vedtak om dispensasjon fra kulturminneloven §§ 15 og 19 for midlertidig plassering av kiosk på den fredete Byvollen på Karljohansvern i Horten. I vedtaket ble det stilt vilkår om at kiosken ble flyttet etter at den midlertidige dispensasjonen utløp den 30. september 2021. Vestfold Musikkforum ber om at vedtaket omgjøres slik at kiosken kan bli stående der den står og at driften kan fortsette som før.

Klagen ble oversendt til Riksantikvaren fra Vestfold og Telemark fylkeskommune i brev 25. oktober 2021.

Rettslig klageinteresse og klagefrist

Riksantikvaren legger til grunn at Vestfold Musikkforum som driver av kiosken har en sterk tilknytning til saken og dermed har rettslig klageinteresse. Klager ble først kjent med vedtaket ved e-post fra Park- og idrettssjef i Halden 20. september 2021. Klagen er datert 27. september 2021 og klagefristen er dermed oppfylt i henhold til forvaltningsloven § 29 andre ledd. Saken tas til behandling.

Konklusjon

Riksantikvaren har vurdert alle sider av saken og kommet til at Vestfold og Telemark fylkeskommunes vedtak opprettholdes. Klagen tas ikke til følge. Ny frist for flytting og reetablering av området settes til 15. mars 2022, eller annen dato etter samtykke fra Vestfold og Telemark fylkeskommune. Ellers gjelder vilkårene i fylkeskommunens vedtak. Avgjørelsen er endelig og kan ikke klages på.

Juridisk status for eiendommen og forvaltningsmyndighet

Byvollen, som er eiendommen der kiosken er plassert, er vernet ved forskrift om fredning av bygninger og anlegg i Verneplan for Karljohansvern Orlogstasjon, Horten kommune, Vestfold og Telemark 31. mai 2006 med hjemmel i kulturminneloven §§ 22a og 15. Den er også vernet gjennom områdefredning av Karljohansvern Orlogstasjon som ble vedtatt særskilt 27. mars 2008 med hjemmel i kulturminneloven § 19.

Forvaltningsmyndigheten er Vestfold og Telemark fylkeskommune. Dette følger av fredningsforskriften pkt. VI, jf. forskrift om fastsetting av myndighet mv. etter kulturminneloven § 3 (4).

Bakgrunn for saken

Forsvarsbygg søkte 29. juni 2021 om dispensasjon for midlertidig plassering av den mobile kiosken på Byvollen. Kiosken har gjennom mange år vært plassert forskjellige steder på vollen. I dag er den plassert på toppen av det som er angitt som fredet inventar i fredningsforskriften med inventarnr. 0956. Dette området inngår også i den vedtatte områdefredningen etter kulturminneloven § 19. Det foreligger ikke skriftlig avtale om plassering mellom grunneier Forsvarsbygg og kioskdirter. Forsvarsbygg varslet at de ville utarbeide en fylligere dispensasjonssøknad i dialog med fylkeskommunen med tanke på kioskens framtidige plassering. Den midlertidige dispensasjonssøknaden var for sesongen 2021, og skisserte fjerning av kiosken fra vollen innen 1. oktober 2021.

Vestfold og Telemark fylkeskommune vedtok å gi midlertidig tillatelse i sitt vedtak 30. juni 2021, men presiserte at tiltaket forutsetter dispensasjon både etter fredningsforskriften og etter fredningsvedtaket om områdefredning. Fylkeskommunen stilte seg i utgangspunktet negativ til plasseringen, men ga tillatelse på vilkår om at den ble flyttet til godkjent parkering innen utløpet av den midlertidige dispensasjonen. Det ble også stilt krav til tilbakeføring av området i dialog med fylkeskommunen. Forsvarsbygg bes om å umiddelbart sette i gang prosess for annen mer egnet plassering for kommende sesonger.

Dette vedtaket er påklaget av Vestfold Musikkforum.

Innholdet i klagen

Advokat Hjetland har i hovedsak vist til følgende i klagen:

- Vestfold Musikkforum har ikke hatt mulighet til å fjerne kiosken innen fristen ettersom de først ble gjort kjent med vedtaket 20. september 2021.

- Det er feil at kiosken svekker opplevelsen av de kulturhistoriske sammenhengene på Karljohansvern. Kiosken styrker de kulturhistoriske sammenhengene og øker muligheten for lesbarheten til kulturminnet.
- Kiosken har etter avtale med Horten kommune stått på Byvollen året rundt i snart 30 år, fra 2012 med dagens plassering. Plassering ble avklart med kommunen og Forsvarsbygg våren 2021.
- Fylkeskommunen må betale omkostninger ved en eventuell flytting.

Klager ber om å få oversendt kopi av søknaden og rapport fra befaring. Vestfold Musikkforum ber om at vedtaket omgjøres slik at kiosken kan bli stående der den står og driften kan fortsette som før. Det forutsettes at klagen gis oppsettende virkning.

Fylkeskommunens vurdering av klagen

I Vestfold og Telemark fylkeskommunes vurdering av klagen er det gitt en oppsummering av søknadsbehandling og klage. I tillegg er det gjort en vurdering av rettslig klageinteresse og klagefrist. Ellers vises det til at:

- Fylkeskommunen har forståelse for at fristen for flytting vanskelig kan oppfylles. Det legges likevel til grunn at vedtaket er gjeldende.
- Klagers anførsel om at fylkeskommunens vurdering av tiltaket opp mot fredningsbestemmelsene tas til orientering. Det vises til begrunnelsen i det opprinnelige vedtaket som opprettholdes.
- Det foreligger ikke dokumentasjon på at kiosken har hatt fast lovlig plassering, som det er gitt dispensasjon for etter at restene av Byvollen som område ble fredet.
- Det er ikke gitt dispensasjon for etablering av vann og avløp til kiosken. Tiltakshaver må ta ansvar for kostnadene ved eventuell retting av dette.
- Det tas ikke stilling til eventuell annen plassering. Dette må eventuelt vurderes etter egen søknad.
- Kopi av søknad og rapport fra befaring sendes til klager.
- Ingen nye momenter tilsier at vedtak om midlertidig dispensasjon skal endres eller oppheves.
- Vedtaket er midlertidig, og dispensasjonen har utløpt. Spørsmål om oppsettende virkning og eventuell oppfølging av vedtaket avventes inntil Riksantikvaren har avgjort klagen.

Klagers kommentarer til fylkeskommunens oversendelsesbrev

I brev til Riksantikvaren 28. oktober 2021, fastholder advokat Hjetland punktene i klagen og bemerker at dokumentasjonen i saken viser at plasseringen av kiosken har vært tillatt. Vestfold Musikkforum har også sendt en e-post med video om kioskens historie på Byvollen.

Riksantikvarens vurdering

Riksantikvaren kan prøve alle sider av saken og ta hensyn til eventuelle nye omstendigheter, jf. forvaltningsloven § 34 andre ledd. Riksantikvaren har vurdert de synspunktene klager har kommet med i denne saken.

Riksantikvarens kompetanse i klagesaken

Det vedtaket som er påklaget i denne saken er en midlertidig tillatelse til plassering av kiosken som utløp 30. september 2021. Klager ber om at Riksantikvaren omgjør vedtaket slik at kiosken kan bli stående der den står, og driften kan fortsette som før.

Riksantikvaren er klageinstans for fylkeskommunenes vedtak, og har ikke myndighet til å vurdere en søknad om permanent plassering ut fra en klage over en midlertidig tillatelse som er utløpt. Det er fylkeskommunen som skal vurdere en søknad om permanent plassering etter fredningsbestemmelsene for Karljohansvern. Riksantikvaren kan først ta stilling til de kulturminnefaglige vurderingene i saken i en eventuell klage på fylkeskommunens vedtak. Vi anmoder klager om å gå i dialog med Forsvarsbygg som grunneier, med sikte på utforming av en ny og grundig søknad om permanent plassering.

Plasseringen har vært lovlig

Advokat Hjetland skriver videre i klagen at plassering i alle år har skjedd i forståelse med Forsvarsbygg og Horten kommune. I merknadene til fylkeskommunens brev 28. oktober 2021 viser klager til at fylkeskommunen hevder at det ikke foreligger dokumentasjon på at kiosken har hatt en fast lovlig plassering. I denne forbindelse viser Vestfold Musikkforum, ved Finstad, til vedleggene til klagen hvor det framgår at det er gitt tillatelse til å ha kiosken plassert der den står.

I denne saken med mange aktører, har Riksantikvaren forståelse for at Vestfold Musikkforum, som forholdsvis ny drifter av kiosken på Byvollen, kan ha vært i god tro om at de nødvendige tillatelsene for plassering og drift har vært i orden. Det framgår av dokumentene i saken at det har vært dialog mellom Vestfold Musikkforum og Horten kommune.

Kommunen forvalter imidlertid kun reguleringer etter plan- og bygningsloven og har ikke myndighet til å håndheve fredningsbestemmelsene. Det er Vestfold og Telemark fylkeskommune som har myndighet til dette. Vi kan ikke se at det er noe i denne saken som tilsier at det er gitt dispensasjon fra fredningsbestemmelsene for plasseringen av kiosken. Vi oppfordrer derfor til å gå i dialog med grunneier, kommune og fylkeskommune om ny søknad om permanent plassering.

Konklusjon

Riksantikvaren har vurdert alle sider av saken og kommet til at Vestfold og Telemark fylkeskommunes vedtak opprettholdes. Klagen tas ikke til følge.

Ny frist for flytting og reetablering av området settes til 15. mars 2022, eller annen dato etter samtykke fra Vestfold og Telemark fylkeskommune. Ellers gjelder vilkårene i fylkeskommunens vedtak.

Avgjørelsen er endelig og kan ikke klages på.

Vennlig hilsen

Anne-Judith Munthe-Kaas
avdelingsdirektør
leder juridisk seksjon

Eline Ova Sveen
seniorrådgiver

Brevet er elektronisk godkjent uten underskrift

Kopi til: Forsvarsbygg, Postboks 405 Sentrum, 0103 OSLO/ Horten kommune, att: Svein-Erik Petersen
Postboks 10, 3191 HORTEN/ Vestfold og Telemark fylkeskommune, Postboks 2844, 3702 SKIEN

Mottaker	Kontaktperson	Adresse	Post
Advokat Helge Hjetland		Vestre Braarud gate 2b	3181 HORTEN
Vestfold Musikkforum	Svein Kristian Finstad		

Aktuelt lovverk

- lov om kulturminner 9. juni 1978 nr. 50 (kulturminneloven)
- forskrift om fredning av bygninger og anlegg i Verneplan for Karljohansvern Orlogstasjon, Horten kommune, Vestfold og Telemark 31. mai 2006
- forskrift om fastsetting av myndighet mv. etter kulturminneloven 15. februar 2019 nr. 127 (ansvarsforskriften)
- lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker 10. februar 1967 (forvaltningsloven)